

IDEILE INTERNAȚIONALEI I ÎN ROMANIA

de D. HUREZEANU și I. FELEA

Internaționala I-a, de la a cărei înființare s-a împlinit un secol, a înscris una din paginile glorioase în analele dezvoltării mișcării muncitorești mondiale.

Principiile pe care le-a promovat și activitatea pe care a desfășurat-o Internaționala I ocupă un loc de seamă în cadrul tradițiilor revoluționare ale mișcării muncitorești și comuniste. Relevând însemnătatea istorică a Asociației internaționale a muncitorilor, V. I. Lenin scria : „*Internaționala I-a a pus bazele luptei proletare pentru socialism*“.

Crearea Internaționalei I-a a fost favorizată de avântul mișcării muncitorești de la începutul deceniului al 7-lea al secolului al XIX-lea. În perioada existenței sale (1864—1872), mișcarea muncitorească, fărâmițată și dispersată anterior, s-a transformat într-o forță socială impunătoare, care a anunțat cu tărie prin Comuna din Paris misiunea sa istorică eliberatoare. Întreaga activitate a Internaționalei I-a este indisolubil legată de numele întemeietorilor socialismului științific : K. Marx și Fr. Engels.

Marx a fost adevăratul suflet al Internaționalei ; el a fost organizatorul și conducătorul ideologic al acesteia, bucurându-se de prestigiu și autoritate de necontestat în cadrul organului central — Consiliul general.

Principiile comunismului științific elaborate de K. Marx au devenit baza programatică a activității Internaționalei. Documentele principale ale sale, ca Manifestul Constitutiv, Statutul provizoriu al Asociației, diverse rezoluții, declarații, manifeste etc., erau întocmite personal de Marx. Sensul istoric profund și scopul practic nemijlocit al Internaționalei consta în a uni forțele revoluționare ale proletariatului, a făuri unitatea internațională a muncitorilor.

În mai puțin de un deceniu de existență, înfruntând prigoana cercurilor dominante coalizate ale Europei, având să învingă acțiunile potrivnice ale grupărilor mic-burgheze din interiorul său — în primul rînd proudhoniștii și bacuniniștii — Internaționala I-a a desfășurat o activitate organizatorică și educativă multilaterală. Ea a dominat în această perioadă o latură a istoriei Europei, și anume aceea în care se afla germenul viitorului. Vlăstarul cel mai însemnat pe tărîmul luptei dintre muncă și capital al Internaționalei a fost glorioasa Comună din Paris — prima experiență de dictatură a pro-

letariatului. Numele și opera Internaționalei I-a a străbătut țări și continente, lăsînd o urmă de neșters în conștiința clasei muncitoare și a mișcării socialiste organizate. Cauza sa triumfă astăzi în țările puternicului lagăr socialist care reprezintă mai mult de 1/3 din lume, în uriașa mișcare comunistă internațională, în lupta pentru întărirea unității clasei muncitoare și a partidelor comuniste și muncitorești.

În țara noastră, gîndirea și mișcarea socialistă internațională au găsit răsunset încă din stadiul utopic al dezvoltării lor. Mulți intelectuali romîni și militanți ai generației de la 1848, printre care Cezar Bolliac, Ion Ionescu de la Brad, I. Heliade Rădulescu au manifestat interes pentru ideile socialiştilor utopici, în special ale lui Ch. Fourier. C. A. Rosetti apela la teoriile mic-burgheze ale lui I. Proudhon, căutînd să capteze mișcarea muncitorească incipientă sub influența sa.

În perioada reformei agrare din 1864, M. Roșkovschi expunea în spirit utopic un plan de organizare a agriculturii pe baze socialiste.

O figură proeminentă a socialismului utopic în România a fost Teodor Diamant. El s-a afirmat ca un discipol și propagandist pasionat al ideilor lui Ch. Fourier, cu care a ținut un contact strîns. În coloanele gazetei „Curierul românesc” — 1834 — Diamant a expus publicului românesc opera lui Ch. Fourier, iar un an mai tîrziu, la 1835, a inițiat organizarea unei „colonii a soților agronomi” pe moșia de la Scăeni a lui Manolache Bălăceanu, prin care se încerca aplicarea sistemului fourierist în practică și adaptarea lui la condițiile concrete din țara noastră. Colonia a fost desființată cu brutalitate de autorități, înainte de a împlini doi ani de existență.

Perioada înființării și activității Internaționalei I-a lărgise și în România gama posibilităților de informare asupra acesteia, sporise premisele sociale obiective ale pătrunderii ecoului și chiar ale stabilirii contactului și participării la activitatea sa.

În funcție de modul cum s-a răsfrînt influența Internaționalei I-a în România la sfîrșitul secolului al XIX-lea se pot distinge aproximativ trei momente.

I. Pînă în preajma evenimentelor Comunei din Paris, mișcarea muncitorească din România se afla la primii săi pași de dezvoltare. Apăruseră primele asociații profesionale cu caracter de ajutor reciproc. Presa muncitorească, atît de bogată la sfîrșitul secolului al XIX-lea, își făcea debutul prin gazetele tipografilor : „Tipograful român” (1865) și „Analele tipografice” (1869). În Transilvania, activitatea depusă în vederea înființării de asociații profesionale muncitorești era mai susținută. Ca urmare, la Brașov, Timișoara, Oradea, Arad, Sibiu, Cluj și în unele centre miniere au luat ființă asociații muncitorești. „Asociația generală a muncitorilor din Timișoara” constituită la 11 octombrie 1868 număra aproximativ 1000 de membri, fiind mai bine încheată organizatoric. Promotorii acestei asociații erau muncitorul mecanic de la atelierele căilor ferate Carol Farkas și muncitorul croitor Gh. Ungureanu. Carol Farkas a aderat la ideile Internaționalei, fiind un propagandist înflăcărat al învățaturii marxiste. El a întreținut legături cu Secția din Geneva a Internaționalei I-a de la care a primit ziarul acesteia „Vorbote” (Vestitorul) și unele lucrări ale lui Karl Marx și

F. Engels : *Manifestul Partidului Comunist, Statutul Internaționalei I și Procesul Comuniștilor de la Colonia*. Sprijinul primit din partea Internaționalei a însuflețit activitatea Asociației generale a muncitorilor din Timișoara unde, datorită eforturilor depuse de C. Farkas și de colaboratorii săi, printre care Gh. Ungureanu, a luat ființă în 1869 o secție a Internaționalei la Timișoara. De asemenea în mai multe orașe : Reșița, Oravița, Anina, au fost recrutați membri ai Internaționalei I-a, înmînîndu-li-se carnetele cores-punzătoare. În organizațiile muncitorești din Arad, Sibiu și Brașov se făcea de asemenea simțită orientarea spre ideile Internaționalei I-a.

În vechea Romînie, ideile Internaționalei I-a au atras în etape premer-gătoare Comunei din Paris pe unii intelectuali cu stare de spirit înaintată, receptivi la gîndirea avansată a veacului. Există în acest sens mărturii că marcantul filozof materialist Vasile Conta a fost în perioada studiilor membru al Internaționalei. În numerele 1 și 2 ale gazetei „Înainte”, care a apărut la 1880 promovînd principii socialiste și popularizînd unele evenimente însemnate ale mișcării revoluționare din Europa, se consemna faptul participării lui Conta la activitatea Internaționalei. La 26 octombrie 1880 numita gazetă se adresa astfel lui V. Conta : „Ești fiu de onest sărac preot, ai fost concediat, ciștigîndu-ți pîinea cu munca... ai inteligență și ai lucrat de te-ai instruit, ești liber cugetător după declarațiile și scrierile tale — ca socialist de principii și convincție ai cerut și ai fost admis la Paris în „Asociația Internațională a lucrătorilor“.

O participare activă dar sinuoasă în cadrul Internaționale a avut Zamfir C. Arbore, care s-a stabilit în anul 1878 în Romînia, întreținînd inițial legături strînse cu cercurile socialiste. Arbore s-a lăsat un timp atras de activitatea lui Bacunin, cunoscutul adversar al marxiștilor din cadrul Internaționalei, fiind, așa cum relatează în scrierea autobiografică *Temniță și exil*, chiar secretar al acestuia și participant activ al federației jousariene. Ulterior, Z. Arbore a rupt legăturile sale cu Bacunin. Cu ocazia sărbătoririi a 50 de ani de la întemeierea Internaționalei, la 18 și 20 septembrie 1914, organul de presă al Partidului Social Democrat și al Uniunii Sindicale, „Lupta”, anunța pe prima pagină că Secțiunea din Capitală a P.S.D. va aniversa solemn a 50-a aniversare a Internaționalei „sub președenția prietenului Z. C. Arbore, vechi membru al Internaționalei“. La 21 septembrie 1914 același ziar, înserînd numeroase materiale privind activitatea Internaționalei, reproducea unele pasaje din cuvîntarea lui Zamfir C. Arbore care aducea socialiștilor din Romînia „salutul Internaționalei bătrîne“. „Să trăiți — spunea el — și să duceți acest drapel înainte (al Internaționalei n. n.), spre izbînda pe care noi am întrevăzut-o și pe care voi trebuie s-o înfăptuiți“.

Apropiat de ideile Internaționalei este foarte probabil să fi fost și fiul lui C. A. Rosetti — Mircea — care era bun prieten cu Z. Arbore. În „Adevărul” din 10 aprilie 1935 acesta povestește că a făcut cunoștință cu Mircea Rosetti la Elisée Reclus, celebru geograf francez și membru al Internaționalei. De asemenea Gh. Panu, care a nutrit în tinerețe idei republicane, a fost atras, potrivit unor relatări, de activitatea Internaționalei.

Se cuvine a fi menționat și numele lui Titus Dunca a căruia apropiere de Internaționala I-a poate fi considerată verosimilă, avînd în vedere faptul că 8 ani de la încetarea activității Internaționalei el se considera prin gazeta „Înainte” pe care a editat-o la București, însuflețit de ideile „Asociației muncitorilor” și de conducătorii marcanți ai acesteia, printre care Karl Marx.

2. Al doilea moment important privind pătrunderea știrilor despre Internaționala I-a din România este marcat de evenimentele aflate sub semnul Comunei din Paris.

O trăsătură distinctivă a acestuia constă în faptul că principalul fâgaș de informare despre activitatea Internaționaliei îl constituia presa timpului provenită în cea mai mare parte din cercurile politice burgheze.

În literatura de specialitate s-a consemnat faptul că numeroase ziare au publicat în mod sistematic și abundent materiale, — în majoritatea cazurilor reproduceri directe după ziarele străine, prelucrări și rezumate ale unor texte din presa de peste hotare și chiar comentarii proprii privind Comuna din Paris și Internaționala I-a.

Printre gazetele care au înserat în coloanele lor articole sau știri referitoare la Internaționala I-a în anii 1871—1872 figurează asemenea organe ca „Telegraful“, „Romînul“, „Democrația“, „Pressa“ (din vechea Romînie) ; „Familia“, „Federațiunea“, „Albina“, „Gazeta Transilvaniei“ (din Transilvania) etc.

Este evident că fiind vorba de organe de presă cu o orientare ideologică burgheză sau democrat-burgheză, lor le-a rămas inaccesibilă surprinderea semnificației istorice și a rolului Internaționaliei I-a și al Comunei din Paris. Presa de orientare democratică, alimentată de starea de spirit republicană și de acțiunile antimonarhice pe care Marx însuși le-a remarcat în această perioadă, accepta cel mult latura republicană și patriotică a Comunei din Paris, respingînd conținutul social al puterii politice instaurate de comunarzi. Se remarcă, totuși, prin abordarea îndrăzneată a problemelor sociale pe care le-a ridicat Comuna din Paris și Internaționala, publicațiile „Albina“ și „Informațiuni bucureștene“. În privința relatărilor despre activitatea Internaționaliei, în coloanele presei cu orientare general democratică era evidentă o oarecare notă de obiectivitate, comentariile difamatorii lăsînd locul relatării propriu-zise a știrilor despre activitatea Internaționaliei. Uneori se făceau chiar aprecieri pozitive la adresa cauzei Internaționaliei, dar cauza ca atare era înțeleasă îngust, mai ales ca o militare abstractă și contemplativă pentru ridicarea din întuneric și mizerie a celor nevoiași.

Constant și cu o subliniere specială se remarcă faptul că adevăratul conducător și animator al Internaționaliei a fost K. Marx. „Familia“, care apărea la Budapesta și avea o răspîndire largă nu numai în Transilvania dar și în vechea Romînie, intitulă un articol publicat la 19/31 dec. 1871 „Carol Marx, președintele Internaționaliei“.

Atitudinea presei exponentă a cercurilor conservatoare, ca de exemplu organul guvernamental „Pressa“, față de Internațională era dominată de aversiune. Tonul era manifest violent, iar interpretările denaturate ale acțiunilor Internaționaliei alternau cu calomniile. Aceste organe ilustrau cât se poate de evident remarcile lui Marx privind campania deșănțată a reacțiunii internaționale împotriva Internaționaliei, deslănțuită cu prilejul evenimentelor Comunei din Paris.

Spaîma cercurilor dominante din România față de activitatea Internaționaliei, căreia i se conferea omniprezență, lua uneori aspecte rizibile, cum a fost, de pildă, acela pricinuit de un incendiu la o clădire din apropierea palatului, unde s-au făcut pregătiri de intervenție a artileriei, bănuindu-se un presupus „amestec“ al Internaționaliei.

Găind un ecou amplu în opinia publică, relatările despre Internaționala I-a din această perioadă, în afara interpretării, determinată de orientarea politică a unui organ de presă sau altul, prezintă interes prin însuși materialul faptic concret pe care îl conțin despre activitatea „Asociației Internaționale a muncitorilor“.

3. Cel de-al treilea moment al pătrunderii ecoului Internaționalei I-a în România la sfârșitul secolului al XIX-lea este legat de apariția cercurilor socialiste și de dezvoltarea mișcării muncitorești în țara noastră. El are o importanță excepțională nu numai pentru faptul că în sinul însuși al mișcării muncitorești încep să se cultive pe un front larg tradițiile glorioase ale Internaționalei, ci și pentru că ideile pe care ea le-a promovat sînt preluate și devin călăuză în acțiune a mișcării proletariatului din România.

În anul 1872 „Asociația generală a lucrătorilor din România“, aflată încă sub influența patronală, și gazeta Uvrieturul, țineau să-și exprime inaderența la ideile Internaționalei I-a. (Interesant de constatat este faptul că unii muncitori din Asociație pledau pentru o asemenea organizare de genul celor din Franța, afiliate la Internațională. În acest sens se exprima în revista „Analele tipografice“ din 15 ianuarie 1870 un muncitor în articolul „Un adevăr“). Cîteva ani mai tîrziu, reprezentanții cercurilor socialiste considerau ideile Internaționalei drept unul din izvoarele formării lor revoluționare. Relevînd înrîurirea pe care le-au avut ideile Internaționalei asupra participanților mișcării socialiste de la sfârșitul sec. al XIX-lea, Ecaterina Arbore, cunoscuta activistă în mișcarea muncitorească, scria în „Convorbiri sociale“ din 15 ianuarie 1916 : „Generația noastră s-a educat în «cîntece vechi», ea a crescut la sunetul melodiilor vechi, dar veșnic noi, ale Comunei din Paris, cît și ale celei dintîi și celei de a II-a Internaționale“. Așa cum rezultă din corespondența publicată în *Documentele privind războiul pentru independență*, vol. I, p. I, (vezi de ex. doc. 490), membrii cercurilor socialiste se interesau de studierea unor lucrări consacrate Internaționalei.

Cu toate că dominante în concepțiile participanților cercurilor socialiste din deceniul al VIII-lea și de la începutul deceniului al 9-lea al secolului trecut au rămas ideile socialiste nemarxiste, cu precădere cele de esență narodnică, operele lui K. Marx și F. Engels rețineau tot mai mult atenția acestora. Între interesul pentru ideile întemeietorilor socialismului științific și preocupările manifestate în vederea cunoașterii activității Internaționalei I-a a existat o întrepătrundere. De altfel, ideea fundamentală proclamată de Internațională, a necesității solidarității internaționale a proletariatului, ca cheazăsie a eliberării sale, a fost îmbrățișată de reprezentanții curentelor socialiste din diferite țări, chiar dacă nu se situau pe pozițiile socialismului științific, ca, de pildă, narodnicii ruși, revoluționarii bulgari, fiind promovată cu insistență și de către militanții cercurilor socialiste din țara noastră.

Într-un proiect de program al cercurilor socialiste enunțat în gazeta „Besarabia“ la 23 octombrie 1879 figura, printre altele, următorul punct : „Solidaritatea poporului muncitor din toată lumea fără deosebire de naționalitate“. În broșura publicată la Iași în 1880 sub titlul „Un studiu psihiatric urmat de cîteva comentarii asupra ideilor sănătoase“, unde Dr. Russel schița de asemenea un program al cercurilor socialiste, se sublinia : „Emanciparea muncitorilor prin ei înșiși — zice unul din paragrafele statutelor „Societății internaționale de muncitori“.

Gazeta „Înainte“ care se subintitula „organ democratic socialist și al proletariatului român“ își exprima față de atașamentul față de cauza Internațională. Redactorul gazetei considera într-un articol publicat la 26 oct. 1880 că „fruntașii Internaționalăi“, printre care și K. Marx, reprezintă reazimul moral, de natură să contribuie la organizarea și pregătirea de luptă a proletariatului din țara noastră. Internațională era denumită de gazetă „giganticul partid universal... de proletari și muncitori“. Inspirându-se în prealabil din organizarea Internaționalăi, cercul din jurul gazetei căuta să realizeze aderența unor grupări din diferite orașe ale țării la activitatea sa.

În anul 1880 cererile socialiste au reușit să publice revista „România viitoare“, precursor efemer și modest al „Contemporanului“. Publicând programul socialiștilor francezi, „România viitoare“ vorbea de necesitatea luptei împotriva legii care interzicea activitatea Internaționalăi I-a în Franța. Revista considera ca adevărați revoluționari, pe aceia care continuau să militeze pe baza principiilor Internaționalăi I-a și ale Comunei din Paris.

Perioada anilor 1883—1885 reprezintă o etapă importantă în istoria mișcării socialiste din România. Fără să se elibereze cu totul și în mod hotărât de unele concepții socialiste utopice, mișcarea socialistă a făcut o cotitură spre însușirea și situarea pe pozițiile învățăturii întemeietorilor socialismului științific. Factorii determinanți de ordin social ai acestei orientări rezidă în procesul dezvoltării proletariatului și a mișcării muncitorești. În răspîndirea ideilor marxiste, un rol important l-au jucat tipăriturile socialiste, în special organele de presă.

În coloanele publicațiilor socialiste din această perioadă stăruiau preocupările pentru tradițiile Internaționalăi I-a, referirile la importanța istorică și lupta acesteia revenind adesea. Revista „Dacia viitoare“, care apărea la Paris în anul 1883, a făcut la moartea lui Marx un necrolog pătruns de adîncă admirație. Relevînd, în spiritul cuvîntării lui Engels de la înmormîntarea lui Marx, calitățile sale de militant revoluționar, „Dacia viitoare“ scria : „Marx n-a fost numai un cugetător, ci și un luptător. El a fost inițiatorul fondării Asociațiunii internaționale a lucrătorilor, a cărei deviză subliniază : emanciparea lucrătorilor se va face prin ei înșiși...“ (Este interesant de remarcat de altfel că și gazetele burgheze care au anunțat moartea lui Marx subliniau meritele pe care și le-a adus prin crearea și conducerea Internaționalăi. „Marx — se scria de pildă în «Telegraful» din 11/24 martie 1883 — poate fi considerat și ca adevăratul fondator al Internaționalăi și, prin urmare, ca cel mai puternic inițiator al faimoasei mișcări a lucrătorilor din Europa și America“...).

Un rol marcant în răspîndirea ideilor comunismului științific și în orientarea mișcării socialiste din România spre marxism I-a avut publicația teoretică „Revista socială“. (1884—1887). „Revista socială“ promova stăruitor ideile internaționalismului proletar, înfățișînd evenimentele principale din mișcarea socialistă mondială, prezentînd figuri de seamă ale mișcării revoluționare, publicînd articole ale acestora. Astfel, în nr. 7 din 1884 se scria despre moartea lui Jules Vallès, participant al Comunei din Paris, la care au ținut discursuri E. Longuet și Vaillant, elogiînd înfăptuirile Internaționalăi și Comunei.

Intr-o prezentare a mișcării socialiste din Belgia se fac referiri la situația acesteia în perioada Internaționalăi. (nr. 3, ar. 2, p. 136). În studiul lui

C. Dobrogeanu-Gherea „Anarhismul și socialismul“, publicat în „Revista socială“ se vorbește despre lupta dusă în cadrul Internaționalei între „partea anarhistă (bacuniști) și cea social democrată (marxiști) — ar. 2, nr. 3, p. 15. — „De atunci — scria C. Dobrogeanu-Gherea — au trecut 12, ori 14 ani și în astă vreme... multă practică au făcut socialiștii, multe lecții au luat și au știut a se folosi de ele“.

În 1885 la București a apărut primul cotidian socialist românesc — „Drepturile omului“. — Ca și organele de presă precedente „Drepturile omului“, a contribuit într-o măsură însemnată la răspîndirea cunoștințelor despre trecutul eroic al mișcării muncitorești internaționale, printre care Comuna din Paris și Internaționala I-a.

În abordarea temelor referitoare la istoria socialismului din țară și de peste hotare socialiștii vedeau nu numai o operă de cinstire a tradițiilor, ci îi confereau un sens activ, de chemare la luptă, de educare în spiritul acestor tradiții. Ziarul a comemorat cea de a XIV-a aniversare a Comunei din Paris într-un cadru sărbătoresc, dedicînd o bună parte din numerele 29—31/1885 acestui eveniment. Unele relatări despre evenimente vădesc o bună cunoaștere a mișcării socialiste internaționale, a literaturii despre Comună, inclusiv a celebrei lucrări a lui Marx „Războiul civil din Franța“. În articolul „Mișcarea comunistă“ din no. 30 pe anul 1885 se subliniază influența pe care au avut-o Internaționala și Comuna din Paris asupra dezvoltării mișcării socialiste din diferite țări.

Este demn de remarcat faptul că Fr. Engels, exprimîndu-și satisfacția pentru succesele mișcării socialiste din România, menționa într-o scrisoare adresată socialiștilor romîni, profundul atașament al acestora față de ideile internaționalismului proletar pentru a cărui realizare a militat K. Marx, cău-tînd „a întruni într-o singură armată puternică și sub același steag pe proletarii celor două lumi“. Pasajul din scrisoarea publicată în „Contemporanul“ din ianuarie 1888 vizează, evident, în primă linie, activitatea lui K. Marx în cadrul Internaționalei.

În anul 1889 mișcarea muncitorească mondială a înscris o dată istorică : la Paris a avut loc congresul de constituire a Internaționalei a II-a. Către această dată proletariatul din țara noastră și organizarea sa politică și profesională se aflau în plin proces de dezvoltare. Cercurile și asociațiile muncitorești din România au trimis delegați la Congresul de la Paris. Mișcarea muncitorească romînă s-a încadrat ca un detașament activ în rîndurile mișcării socialiste internaționale, cău-tînd să-și aducă aportul la problemele care preocupă proletariatul mondial, strîngînd legăturile cu diferite partide și organizații revoluționare din Europa apuseană și Rusia, prezentînd pe larg chestiunile actuale ale luptei clasei muncitoare pe scară națională și internațională.

Fiînd ancorată puternic în sfera preocupărilor noi care se ridicau în fața mișcării muncitorești mondiale, odată cu crearea Internaționalei a II-a, mișcarea socialistă din România a continuat, totuși, să păstreze vie amintirea primei Internaționale.

Publicațiile „Munca“ (1890—94), „Democrația socială“ (1892), „Lumea nouă“ (1894—1900) s-au referit în repetate rînduri la experiența istorică a Internaționalei I-a, relevînd mai ales faptul că patrimoniul tradițiilor înaintate ale acesteia trebuie preluate și dezvoltate de mișcarea muncitorească

mondială. Într-un articol consacrat lui K. Marx, „Democrația socială“ scria la 29 nov. 1892 : „La 1864, după propunerea lui se fondă uriașa asociație Internațională, care dură pînă la 1872 și unde Marx avu mult să lupte asupra tendințelor anarhiste ale lui Bacunin“. Pledînd pentru revendicările și lupta organizată a clasei muncitoare, Anton Bacalbașa evoca cu căldură experiența Internaționalei I-a în nr. 26 din „Democrația socială“. „La 1864, muncitorii de toate neamurile, urmînd deviza „Proletari din toate unghiurile, uniți-vă“, alcătuiseră Internațională, cea mai uriașă asociație de muncitori.

...Internațională, înfrîntă pentru un moment, e azi mai puternică decît ori cînd“.

În zilele noastre, cauza Internaționalei I-a triumfă mai vie și mai măreață ca oricînd, în puternicul lagăr socialist, în comunitatea mișcării comuniste și muncitorești mondiale. Steagul ei este purtat spre noi victorii de către cea mai influentă forță politică a contemporaneității — mișcarea comunistă.